

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Med detta nummer följer bilaga.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR

DEN SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIVEN AV

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR:

MARGARETA

VON KONOW

I N N E H Å L L

Understödsverksamhetens
avigsidor. Av John Bergvall.

Själavården ett livskall även för
kvinnor. Av Ingrid Nyrin.

Svenska kvinnoföreningars ra-
diokommitté har konstitu-
erats.

Reformer i länadsbygdens hälso-
och sjukvård. Av Greta
Mueller.

Vägen ur vårt svenska "måltids-
kaos". Av Signe Thörnqvist.

En damastutställning i Halm-
stad. Av R. H.

Slaviska kvinnoprofiler.

Ny litteratur. Av M. v. K-w.

Kretsmeddelanden.

ÅRGÅNG 20

Dec. 1933

**STOCKHOLMS
OMGIVNINGAR**

Breviks Herrgård

å Södra Lidingön, 30 min. fr. Sthlm, sol-,
vack. läge inom egen park med hänföran-
de utsikt över stora segelleden, mott. gäs-
ter året om. Mod., hemtrevligt. Varmt o.
kallt vatten. Första klass kök. Dagligen
grönsaker. Vinrättighet. Tel. Brevik 16,
373. Postadress Lidingö 3.

BERTHA MOLIN.

Damehotellet

Gammel Mønt I

KÖPENHAMN

(Kvinnlig Läseförenings hus vid Östergade)

Bra rum. Billiga priser.

Varmt och kallt vatten i
alla rum. Centralvärme.

Hiss.

TELEFONER 15301 och 9494

Herrar Fastighetsägare och Vicevärdar m. fl.

Efter lång tids praktisk rände har jag utexperimenterat en effektiv gas (ALACOIDGAS) mot väggoljor, lika effektiv som cyanvate, men ofarlig för människor. Om gasningen sättes kl 8-9 på morgnen så kan lägenheten användas på natten. Efter 12 timmar är gas ing och vädring färdig. Gasning utöres under full garanti till billigaste priser av under åcknad, som har ens. mrätt till denna metod. Ring och begär offert. Vid större beställningar lamias hög rabatt. Sprutmedel s m är absolut effektivt försäljes även. G. V. Svensson, Desinfektionsanstalt, Tecknérsgatan 19, Stockholm. Tel. 26920. INTYG: Att G. V. Svensson utfört rökning för väggoljor och hans prepa at verkat utmärkt för lägenheten och ej st ut närboende intygas. E. J. Drött f. d. polisman, vicevärd.

3.50 pr kg.

ett verkligt gott rostat

KALASKAFFE

Postpaket à 4½ kg. netto .. Kr. 16:—

Postpaket à 2½ kg. netto .. Kr. 9:—

Franco mot postförskott.

Henrik Löthgren.

Kafferosteri.

Växjö.

Bo i Stockholm
på
Missionshotellet Norden
Drottninggatan 46

Förstklassigt — Centralt — Billigt

**enastående
framgång**

7 miljoner

LUMA —

kvalitetslampor

sålda

LUMA —

kooperativas lampa

A.-B. Schreuder & Olsson

AGNEGATAN 34, STOCKHOLM

Tel. 53 12 49, 50 77 82.

Arbeten i tenn:

Konstindustriella artiklar,
lämpliga som jul- och he-
dersgåvor o. sportpris. —
Glassformar, marsipanfor-
mar, patentkork m. m.

K A R I !

EDER
MÅTT-
SYDDA

MODELLKLÄDNING
INDIVIDUELLA HATTAR
DROTTNINGGATAN 80 B, II.
STOCKHOLM TEL. 215547

HERTHA

ÄRGÅNG XX

DEC. 1933

HÄFTE 10

UNDERSTÖDS- VERKSAMHETENS AVIGSIDOR.

AV

JOHN BERGVALL.

Med en viss stolthet bruka vi förresande främlingar, som vilja studera vårt land, peka på de goda förhållandena inom den sociala hjälpverksamhetens olika grenar. Vi kunna också med skäl göra detta. En jämförelse, som sträcker sig endast några decennier tillbaka, visar, att vi gjort betydande framsteg på sjukvårdsväsendets område, ifråga om fattigvård, ifråga om barnavård, för att endast nämna några exempel. Även vid en jämförelse med förhållandena i flertalet andra länder stå vi oss ganska gott.

Om man i dessa dagar finner skäl att rikta viss kritik mot det allmän-

nas understödsverksamhet, behöver denna kritik inte vara föranledd av någon önskan att leda utvecklingen tillbaka till forna tiders otillfredsställelse förhållanden. Det är understödsverksamhetens avigsidor man vill komma åt, och dessa avigsidor framträda speciellt i en kris som den nuvarande.

Alla äro vi väl ense om, att den enskilde samhällsmedlemmen i första hand skall sörja för sig själv. Endast när detta, trots god vilja och ärliga ansträngningar, visar sig omöjligt, bör samhället träda hjälpande emellan. Om känslan för detta förhållande slappas, om samhällets skyldighe-

DEN KRÄVER INGEN LÖN

Tvårt om. Anställ postsparbanksboken som kassakontrollant över hemmets utgifter. Sätt in medel för hushållet, hyra, skatt o. s. v. i postsparbanken och tag sedan ut pengar i mån av behov. Ni blir glatt överraskad, när Ni ser, vilken förmåga postsparbanksboken har att "dryga ut" inkomsterna.

ter att hjälpa ständigt betonas men individens plikt att spänna sina krafter skjutes i bakgrunden, löper man en allvarlig risk för att den på samhället parasiterande gruppen medborgare breder ut sig. Man kan icke komma ifrån, att denna synpunkt måste sätta sin prägel på hjälpverksamhetens utformning. Den hjälp, som samhället lämnar fattigvårdsvägen eller på annat sätt, får icke ges en sådan omfattning, att de av samhället understödda komma i en lika bra eller bättre ställning än det stora antal som utan att anlita det allmännas hjälp drar sig fram under tryckta förhållanden. Eljest måste hos många människor lusten att hjälpa sig själva avtrubbas, och det förkättrade talet om att understödstagarandan breder ut sig får ett blott alltför reellt underlag. Många erfarna fattigvårdsmän göra gällande, att vi redan nu nått en god bit på denna farliga väg. Man fäster därvid gärna uppmärksamheten särskilt på den omständigheten, att många inom den yngre generationen icke längre känna den motvilja mot att vända sig till det allmänna med begäran om hjälp, som fanns och alltjämt finnes hos de äldre. Det synes också, som om lusten att ta vård om och hjälpa närstående, som på grund av olika omständigheter icke längre kunna sörja för sig själva, trubbats av. Hellre än att i sådant syfte underkasta sig några personliga uppoffringar hänvisar man den

man själv enligt gammal god svensk tradition borde hjälpa till det allmänna.

Om förhållandena äro sådana, och det finnes tyvärr, även om man icke skall ta allt tal om understödstagarandan för gott, starka tecken på att så är, är det allt skäl att vara på sin vakt. Får utvecklingen fortsätta vidare i denna riktning, kunna resultatet bli förskräckande.

Även de, som gärna lättvindigt avvisa farhågor av ovan antydd natur och *uteslutande* se förklaringen till de ökade anspråken på det allmänna i den nu existerande krisens långvarighet och de mer och mer uttömda resurserna hos de enskilda, kunna ha allt skäl att ta sig en funderare. Det är fara värt, att om man ställer sig blind för riskerna, det slutliga resultatet blir ett kraftigt bakslag över huvud taget för den sociala hjälpverksamheten. De parallellfall till den nuvarande situationen på fattigvårdsväsendets område, som man kan finna i äldre tider, häntyda på en sådan risk som mycket näraliggande.

J. BERGVALL.

FREDRIKA - BREMER - FÖRBUN-
DETS JUBILEUMSFOND

har från f. seminarieadjunkten Hanna Gardell fått mottaga kr. 100:—
och från Föreningen kvinnor i statens tjänst kr. 50:—.

HANDSKÄR

SENASTE NYHETER

Största urval — Låga priser.

Praktisk julklapp!

MALMBERGS Västerlånggatan 45, Stockholm.

SJÄLAVÅRDEN ETT LIVSKALL ÄVEN FÖR KVINNOR.

AV

INGRID NYRIN.

I DET AKTUALISERADE ÄMNET KVINNAN I KYRKANS TJÄNST UTVECKLAR ARTIKELFÖRF., SJÄLV TEOL. O. FIL. KAND., HÄR NEDAN SINA SYNPKUNKTER.

"VI LÖPA FARA ATT FÖRSPILLA en rik kraftkälla, som — därom äro många fast övertygade — det är Guds vilja att vi skola ösa ur för att kunna tjäna Honom bättre." Så yttrade sig 1920 den brittiska biskopskonferensen i frågan om kvinnans arbete inom kyrkan. Och konferensen föreslog för sin del, att ökade arbetsuppgifter i församlingens tjänst skulle ges åt kvinnan, främst i konfirmandundervisningen, i förkunnelsen och i det direkta själavårdsarbetet. Frågan har i England fått ökad aktualitet bl. a. genom miss Maud Roydens insats i förkunnelsen.

I samband med behörighetslagens antagande stod även i Sverige striden het kring detta problem, och 1923 års lagförslag om kvinnliga präster tilldrog sig stor uppmärksamhet i pressen och i föreningar landet runt. Särskilt Fredrika-Bremer-Förbundet anordnade möten, dit huvudsakligen personer med intresse för religion och kyrka samlades och framlade sina synpunkter på ämnet. Liksom för-

ut den av staten tillsatta kommittén ville man även här i allmänhet se behörighetslagen utsträckt till att gälla även de kyrkliga ämbetena. Saken möttes dock av starkt motstånd från de kyrkliga myndigheternas sida, och diskussionen kring den tystnade, utan att man gått från ord till handling.

Att här föreligger ett viktigt och ännu ej tillfredsställande löst problem, därom ha vi nyligen påmint genom fil. dr Lydia Wahlströms senaste bok, "Den svenska kvinnorörelsen", där frågan om kvinnan i kyrkligt arbete tas upp i kapitlet om kvinnor i statstjänst. Såsom teol. och fil. kand. Caisy Elander i en artikel i Sv. D. betonar, vore det både för kvinnornas och kyrkans skull gott, om dr Wahlströms framställning ånyo finge göra frågan aktuell, väl icke i dess gamla form — kvinnliga präster eller icke? — men i ett annat, vidare sammanhang, icke heller som ett rättskrav eller en maktfråga — det har den varit i lägre grad än andra liknande frågor — utan det gäller: Hur tjäna vi kvinnor bäst den kristna kyrkan?

Just nu kallar världen oss till arbete, icke blott i familjen utan också ute i samhället. Väl är varje kristen kvinnogärning en gärning i kyrkans tjänst. Och en prästs gärning behöver, som någon sagt, inte bestå i att han inom sin kyrkas yttre ram läser ritual, viger, predikar och döper, utan i kristnandet av själva de världsliga yrkena. Men även i de uppgifter, som räknas som prästens viktigaste, även som förkunnare och själasörjare torde en kvinna ibland kunna nå längre än en man och lättare lämna hjälp i rent personliga angelägenheter.

DRICK RAMLÖSA

Sveriges förnämsta naturligt alkaliska vatten.

Hovleverantörer till H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

Frågan är blott, under vilka former denna hjälp bäst ges. Så vitt jag vet, känna sig de flesta kvinnliga teologer tveksamma inför prästämbetet i dess nuvarande gestalt. Visserligen är icke varje form och organisation i och för sig av ondo utan i viss mån nödvändig. Och visserligen känna vi tacksamhet för vad som förmedlats till oss genom kyrkan i dess nuvarande gestalt. Men frågan är, om kvinnan bäst fyller sin uppgift genom att acceptera det institutionella arvet, eller om hon bättre följer sin kallelse genom att verka i friare och mer personliga former. Någon har sagt, att det religiösa läget just nu osökt minner om Pauli situation, när han lösgjorde kristendomen från det heliga, rituella arvet. Samtiden är rik på kyrkor och sekter, omgivna av högre och lägre skrankor av hierarkisk, organisatorisk och konfessionell art, och alla kunna uppvisa goda resultat med sina metoder, alldeles som judarna på Pauli tid med sin ceremoniallag. Men utanför dessa samfund finns nu liksom på Pauli tid en väldig värld av de bildade liksom av de s. k. lägre skiktens människor, som inte mer känna sig hemma innanför skrankorna. Kanske skulle här nya krafter från kvinnohåll finnas nya uppgifter, bryta sig mark här hellre än att ta i arv gamla ur flera synpunkter förbrukade arbetsformer?

Främst som lekmän skulle kvinnorna, som fr. Elander framhåller i ovan nämnda artikel — kunna ställa sitt arbete i kyrkans tjänst. I jämförelse med frikyrkosamfunden har vår svenska folkkyrka ännu relativt liten användning för just lekmännens religiösa aktivitet. Men allt mer allmänt har man insett faran av att —

tvärt emot folkkyrkans idé — låta prästen bli ensam bärare av församlingslivet. En enbart prästerlig förkunnelse kan bli ensidig — även den skulle i högre grad än som nu sker kompletteras av andras erfarenheter — kvinnors såväl som mäns — läkarens, lärarens, journalistens och socialarbetarens, för att nu nämna några exempel.

Det vore önskvärt, att kyrkan jämnade vägen för dem, som kände sig kallade till förkunnare och ägde övriga förutsättningar därtill. En av kyrkans ledare, nuvarande biskop Rodhe, yttrade i diskussionen om kvinnliga präster: "Från kyrkans egen synpunkt måste det te sig som en misshushållning, om hon icke skulle utnyttja den dynamiska kraft, som ligger i ett med fallenhet förenat starkt kallelsemedvetande. Den som drives av ett inre nödgande kan visserligen ej hindras av ett stängt ämbete." Men mycken kraft kan ödas på sökandet efter plattform eller skapandet av den, medan säkerligen också de män och kvinnor, som samlas nedanför kyrkans predikstolar, skulle berikats av denna förkunnelse,

Ännu betydelsefullare vore det, om kyrkan genom att skapa flera platser för kvinnorna i sin tjänst beredde möjligheter även för dem att få ägna sig åt själavård som livskall. F. n. är detta möjligt endast i undantagsfall. Diakonistyrelsen har anställt en kvinnlig sekreterare, enstaka stift ha kvinnor som resesekreterare, och detsamma gäller även några föreningar i närmare eller lösare samband med kyrkan, Sveriges kvinnliga studerande undoms kristna förbund och Kristliga föreningen av unga kvinnor. Av egen och andras

Ernst Wallins Advokatkontor,
 Vasagatan 46. Stockholm Tel. 109658.

Bouppteckningar, Boutredningar, Arvstviser, Testamenten, Bo- och äktenskapsskildnader, Upps. av köpehandlingar, Bolagsbildning m. m. Förfrågningar besvaras omgående.

ÖRGPYTE
 Kemisk tvätt · Färgning
KEMISKA
 KUNGL. HOVLEVERANTÖR · GÖTEBORG

erfarenheter från sådana sekreterarplatser, vet jag, att behovet av kvinnor som rådgivare och andliga ledare är stort bland den uppväxande ungdomen. Det är så även i Sveriges moderna kvinnovärld över huvud. Men i allmänhet kunna kvinnor av ekonomiska skäl blott en kort tid eller vid sidan av annat arbete ägna sig åt sådan verksamhet. Det skulle betyda ett stort framsteg, om kyrkan genom anslag av penningmedel och andra erforderliga åtgärder gjorde det möjligt för flera kvinnor att helt eller huvudsakligen ägna sig åt själavårdsarbete i kyrkans tjänst. Främst skulle då naturligtvis dessa kvinnor vara utstationerade i storstäderna och verka där med kyrkans auktorisation men under friare och smidigare former i uppgifter, olika från fall till fall allt efter kvinnornas utbildning till läkare, socialarbetare och teologer. Så arbetande kvinnor med skarp psykologisk träning behövas vid sjukhus, fängelser och andra anstalter, i konfirmandundervisning och studiecirkelarbete, på rådfrågningsbyråer med hemmets snarare än kontorets prägel, i förenings- och mötesliv, för att nu nämna några av arbetsfälten. Behovet av kvinnor i sådan kyrklig tjänst finnes; frågan är blott hur det under nuvarande förhållanden skall kunna fyllas.

INGRID NYRIN.

NYA ZEELAND har ännu en gång föregått med gott exempel — som bekant infördes den kvinnliga rösträtten först där — genom att införa lagbestämmelser, enligt vilka kvinnor få bibehålla sin engelska nationalitet, då de gifta sig med utlänningar.

GRYM BARNMISSHANDEL

är allttjämt strafffri, påpekar Svensk Fattigvårds- och Barnavårdstidning i sitt nov.-nr. De upprörande barnamisshandelsmålen, som på senare tiden förekommit här och var i landet ha blottat en uppenbar brist i vår strafflag. De anklagade hava endast ådömts böter, trots att de lagt i dagen den mest härresande grymhet.

Det visar sig att den gällande lagen tillåter dessa råheter. Det är uppenbart att den på denna punkt måste ändras, så att barnmisshandel icke tillåtes. Det kan kanske vara svårt att draga gränsen mellan aga och misshandel. Men med det ringa värde som agan nu har ur pedagogisk synpunkt kan det inte gärna vara omöjligt att formulera lagen på ett sådant sätt att uppenbar misshandel kan bestraffas. Den gällande lagen har en lucka för den djuriska råheten. Denna måste täppas till.

Om en utsvulten stackare, som haft olyckan förut ha varit straffad för stöld ett par resor, tillgriper en brödbit för att stilla sin hunger, så blir han bortdömd till många månaders straffarbete,

om en omänsklig far eller mor under "agans" täckmantel bestialiskt misshandlar sitt värnlösa barn, så slipper han eller hon undan med bara böter.

Vi kräva lagreformer!

Svensk sjuksköterskeförening har ombildats och är numera uppbyggd på 24 lokalavdelningar, som bildats en i varje län och en i Stockholm. Den 11 och 12 nov. hölls det första fullmäktigesammanträdet efter den nya regimen och 50 ombud, sjuksköterskor från hela landet, hade kommit samman. Till föreningens ordf. valdes Elisabeth Lind, Stockholm, till 1:e v. ordf. Anna Vogel, Göteborg, till 2:dre v. ordf. Elsa Pehrsson, Stockholm och till sekr. Gerda Höjer. — Man beslöt att fr. o. m. nästa år utge Tidskrift för Sveriges sjuksköterskor.

H. M. Konungens
Hovleverantör.

PORLA BORDSVATTEN

drickes numera av alla finsmakare

PORLA BRUNNS AKTIEBOLAG, PORLA

H. K. H. Kronprin-
sens Hovleverantör.

Från radiokommitténs konstituerande sammanträde på F.-B.-F:s byrå. T, v. frk Thorstenson, främre raden fr. h. adv. Stjernstedt, red. Brunius, frk. Waller, aktuarie Dernby, frk. Lindblom, fru Lilliehöök.

SVENSKA KVINNOFÖRENINGARS RADIOKOMMITTÉ HAR BILDATS.

TJOTUSENTALS KVINNOR STÅ i denna stund bakom Fredrika-Bremer-Förbundets rättvisa och tidigare framförda krav på att också kvinnor böra ha medbestämmanderätt över landets radioverksamhet. Svenska Kvinnoföreningars radiokommitté har bildats. Den konstituerades på ett sammanträde den 11 december, då på förbundets inbjudan representanter för fjorton ledande kvinnoföreningar kommit samman, och det livliga intresse för radiofrågan, som tidigare kommit till synes i kvinnokretsar, nu ytterligare manifesterades. F.-B.-F. företrädde av fröken Ida von Plomgren och fru Margareta von Konow som ord. ledamöter med fröken Axianne Thorstenson som suppleant. De representerade föreningarna äro:

De kvinnliga kärsammanslutningarnas centralråd, Fredrika-Bremer-Förbundet, Föreningen Handarbetets Vänner, Föreningen för Rationell Hushållning, Förbundet av Sveriges K. F. U. K., Stockholms Fackliga Centralorganisations Kvinnosektion, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, Svenska Kvinnors Medborgarförbund, Svenska Kvinnornas Nationalförbund, Svenska Open Door gruppen, Svenska Sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, Vita Bandet, Yrkeskvinnors Klubb.

Herthas läsekrets torde ej stå främmande för vad som tidigare från Förbundets sida gjorts i radiofrågan, men innan vi dröja vid den stora nybildade kommitténs arbetsuppgifter, skola vi i förbifarten rekapitulera gången i F.-B.-F:s aktion. Förbundets skrivelse till regeringen i somras resulterade i att F.-B.-F för någon tid sedan mottog en inbjudan från radio-

HYDROX

är det rätta för behandling av golv och linoleummattor. Begär prosp.

A.-B. Alfort & Cronholm
S T O C K H O L M 3

utredningssakkunniga att genom representanter framföra sina önskemål inför de sakkunniga. Samtidigt ingick till förvaltningsutskottet en begäran att utskottet skulle söka organisera en radiokommitté, vari kvinnoföreningar skulle vara representerade. Vid ett diskussionsmöte i radiofrågan inom Stockholmskretsen hade nämligen det förslaget framkastats, att man borde söka få till stånd en radiokommitté, vari landets ledande kvinnoföreningar skulle vara företrädda. Förvaltningsutskottet delade Stockholmskretsens förslag, ett delegerademöte hölls den 14 nov., varvid en interimskommitté bildades, och denna beslöt att vidtaga förberedelser för bildande av en de ovan nämnda kvinnoföreningarnas radiokommitté. Förslaget vann anklång hos de inbjudna föreningarna, och därmed äro vi framme vid det konstituerande sammanträdet den 11 dec.

Fröken Axianne Thorstenson, som fungerat som ordf. i interimskommittén, klarlade i ett hälsningsanförande vad som gjorts och vilka uppgifter som väntade. Upprop för rättades, och man skred till val av funktionärer. Till ordf. utsågs därvid advokat Ruth Stjernstedt, till 1:e v. ordf. konsulenten Ingeborg Walin, till 2:dre v. ordf. fru Eleonor Lilliehöök, protokollförande sekreterare aktuarie Hedvig Dernby och till korresponderande sekr. redaktör Margareta von Konow. I arbetsutskottet insattes förutom de ovan nämnda redaktör Célie Brunius, överlärare Frida Härner, fru Mattis Hörlén, redaktör Birgit Hedström, fru Maria Viren.

Ett förslag till skrivelse till K. M:t genomgicks och antogs. I denna framhålles bl. a. att rundradiorörel-

sen numera utgör en betydande samhällsangelägenhet och riktar sig till hela folket, till män, kvinnor och barn samt innefattar en mångfald uppgifter, vilka såväl till art som omfattning alltjämt äro stadda i utveckling och beröra områden, där såväl kvinnor som män äro verksamma. Icke desto mindre har hittills ingen kvinna beretts tillfälle att deltaga i ledningen av vårt lands radioverksamhet. Då man kan utgå ifrån att landets vuxna lyssnare till omkring halva antalet bestå av kvinnor är det även ur denna synpunkt väl motiverat, att också kvinnor få ett fortlöpande inflytande på rundradioverksamheten. Det betonas vidare, att detta inflytande avser att beröras **samtliga** uppgifter, som falla inom radions verksamhetsområde och icke allenast sådana ämnen, som vanligen betraktas som speciellt kvinnliga. Skrivelsen, som ingavs till K. Maj:t den 12 dec., utmynnar i en underdånig hemställan, att K. Maj:t måtte förordna kvinnliga sakkunniga att deltaga i det pågående radioutredningsarbetet, vilket väsentligen torde bli utslagsgivande för gestaltningen av det organ, som kommer att framdeles svara för ledningen av rundradions verksamhet och därmed också för den för lyssnarna, män, kvinnor och barn så betydelsefulla programutformningen.

Som sakkunniga beslöt man föreslå advokat Ruth Stjernstedt och red. Margareta von Konow.

Svenska Kvinnoföreningars Radiokommitté har ingen lätt uppgift, men den går till verket med tillförsikt, fast förvissad om att den arbetar för en rättvis sak.

Och nu ha vi åter att — vänta och se!

Välsorterat lager av alla slags snörmakerier och band för möbler, gardiner, belysningsarmatur m. m.

Beställningar efter prov utföres snabbt och omsorgsfullt.

Ernst Mattssons Snörmakeri & Bandfabriks Aktiebolag

Affären grundad år 1833. Medlem av Fredrika-Bremer-Förbundet.

Kontor och Fabrik: *Arbetareg. 33 A.* Tel. 50 81 89, 53 20 96. Affär: *Klarabergsg. 52.* Tel. 21 96 96, 11 37 96.

VÄGEN UR VÅRT SVENSKA "MÅLTIDSKAOS".

AV

SIGNE THÖRNQVIST.

GEMENSAMMA MÅLTIDS-
TIMMAR SKULLE INBESPA-
RA MILJONER KRONOR —

I VÅR TID FINNES DET LIKA många kvinnliga yrkessammanslutningar, som det finnes kvinnoyrken. Men den äldsta yrkesgruppen, husmödrarna, har troligen den yngsta föreningen. Deras organisation, Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, är ännu icke femton år gammal. Men ändå har den redan tagit itu med två betydelsefulla frågor, som krävt omfattade utredningar, nämligen: "hembiträdesfrågan" och "gemensamma måltidstimmar". Den förra har omhändertagits av en av Kungl. Maj:t tillsatt kommitté, men för den senare kämpar husmodersförbundet f. n. intensivt och med framgång. Det gäller att skapa en k r a f t i g o p i n i o n i landet för mera enhetliga måltidstimmar.

Den nu slutförda utredningen omfattar 91 platser från Kiruna till Trälleborg och blottar en rent otrolig förvirring på detta område. Folkskolornas måltidsraster ha icke mindre än 61 variationer, de högre skolornas 29. Övriga yrkesgrupper — kontor, ämbetsverk och industrier — 55 variationer utbredda under tiden kl. 9 f. m.—5 e. m. Tillsammans visar utredningen icke mindre än 2 5 7

variationer av arbetets början, slut och måltidsraster å dessa 91 platser!

Om nu en tid passade en familj och en annan tid en annan familj skadade ej variationerna så mycket. Men så är det icke. En tid passar mannen, en annan den vuxne sonen, en tredje dottern, en fjärde gymnasten, en femte folkskolebarnet. Somliga raster tillåta endast en kort vistelse i hemmet, och därför finns ingen möjlighet att genom organisation inom hemmet åstadkomma någon enhet. Följden blir husmoderns och hemmets slaveri under de mest divergerande mattider: första frukost kl. 6.30—10; andra frukost kl. 9—15; lunch kl. 11—15; middag kl. 12—20; kvällsmat kl. 18—24!

För att få någon uppfattning om huru många familjer, som lida under detta "system", har stickprov tagits i några folkskoleklasser i en universitetsstad, en industristad och ett större industrisamhälle. Resultatet blev att 27 proc. hade en middag, 46 proc. hade två middagar och återstående 27 proc. av de tillfrågade hade tre, fyra och fem middagar.

Att detta "måltidskaos" lägger en oerhörd arbetsbörda på husmodern, skapar irritationsmoment i hemmet och utgör en farlig påfrestning på familjebanden förstår varje tänkande människa, som något reflekterat över detta spörsmål.

Numera sköta minst 80 proc. av landets husmödrar sina hem själva. (En undersökning i taxeringslängden i en småstad visade 88 proc.) De utgöra en grupp medborgare så stor och så värdefull, att deras röst borde bli hörd, då de nu genom sin organisation begär samhällets bistånd till att ernå en begränsad arbetstid. De ha aldrig räknat dygnets arbetstimmar och aldrig fått sitt arbete värderat i pengar.

LIPTONS THE

är bäst

Detta är en samhällsangelägenhet av största vikt därför, att det just är de barnrika och o r d e n t i g a familjerna med uppväxande ungdom i olika åldrar, skolor och arbeten och vilkas ekonomi ej tillåta hemhjälp, som mest lida av dessa förhållanden. Matlagning, disk och städning dagen i ända, sömnad och lagning på nätterna, tvätt under dagar, då man törs slarva litet med maten åt familjen — ger till resultat förstörda nerver och — sura miner. Arbetsglädjen och vitaminerna ha dödats! En lugn stund med den samlade familjen, läsning, förströelse och rekreation får en husmor under dessa arbetsfyllda år ej ens tänka på. De mest raffinerade "nutida bekvämligheter" i hemmet kunna ej ersätta den tid våra splittrade måltider förstör för husmodern.

Med denna fråga sammanhänger en mängd andra aktuella spörsmål: Skall en bestämd och förkortad arbetstid kunna tillämpas för våra h e m b i t r ä d e n, måste måltiderna i hemmen begränsas till några få timmar tre gånger om dagen och respekteras av husets folk. Utan denna reform kan således ej hembiträdesfrågan ordnas.

Det klagas allmänt över att ej vår tids kvinnliga ungdom väljer husligt arbete, som yrke. Är det så underligt? Nutidens ungdom arbetar gärna strängt, men den vill njuta välförtjänt ledighet efteråt.

Många för husligt arbete intresserade och utbildade flickor byta yrke efter ett par års kondition. Varför? Ja, det är ej svårt att besvara den frågan.

Från såväl hygienisk som national-ekonomisk synpunkt är en reform nödvändig. Läkarna betona vikten av regelbundna måltider. Flera gån-

Fru Signe Thörnqvist.

ger uppvärmd mat förlorar i näringsvärde och blir osmältbar. Av yrkesarbete beroende mödrar frestas att ej alls laga mat åt hemkomna skolbarn eller andra anspråkslösa familjemedlemmar. Härigenom främjas "kaffediet", och folkhälsan skadas. Bränsle förbrukas onödigt, Mat brännes vid och förstöres. Husmodern får ej tid till sömnad, lagning o. d. utgiftsbesparande arbete. På detta sätt går omkring 25 miljoner kronor årligen "upp i rök". Det är talande siffror.

Näringslivets män (Hugo Hammar i Göteborg, Edström i Västerås m. fl.) påpeka fördelen av att ha hela arbetsstyrkan, från chefen till hantlangaren, samlad under arbetstiden. Huru många affärer ha ej blivit förhindrade därför att "chefen är på lunch!" Även um-

Den bästa dagliga läsningen

är
Göteborgs- Handels och Sjöfarts-Tidningen
 Rikstidningen — Kvalitetstidningen

Prenumeration genom alla postkontor kr 22:— per helår

gängeslivet skulle vinna på en reform. De olika mattiderna hindra enkelt umgänge i hemmen. Därför blir detta i stället förlagt till sena kvällen och till restauranten, till skada för såväl hälsa som ekonomi.

Varför har hittills ej någon ändring skett? Frågan är visst icke ny. Den debatterades i Stockholm redan 1918, och 1923 utfärdades ett kungligt cirkulär till samtliga läns- och skolstyrelser i landet, och 1930 väcktes en motion i frågan. Och ändå kan man träffa på människor som ej ens tänkt över att saken kunde och borde ändras!

Svårigheten ligger i att sammanjämka skolorna, som i allmänhet ha sina raster före kl. 12, med övriga yrkesgrupper, som ha måltidsraster efter kl. 12. Men inom tiden kl. 12—2 ha dock omkring 50 proc. av alla sin måltidsrast. Skulle inte med god vilja även de övriga, som nu variera från kl. 9—5 också kunna förlägga sina måltidsraster inom den tiden? Vi må sedan kalla måltiden frukost, lunch eller middag.

I vissa fall måste även arbetets början ändras. Varför skall en tioåring börja sitt jobb i skolan kl. 7,30, medan pappan stegar i väg till kontoret kl. 10? Tidigt upp, tidigt i säng och dagens kraftigaste mål mitt på dagen!

Om inga skolor börja före kl. 8 — helst 8,30 — och inga kontor och ämbetsverk efter kl. 9, blir den föreslagna måltidsrasten omkring kl. 12 lämplig för alla kategorier. Den tillämpas redan inom jordbruket och till 73 proc. inom industrien.

Fasta tider skapa lugn och trevmed, arbetsro och ordning. Det är egendomligt och väcker alla utlänningars förvåning, att icke svensken, som är känd för att vara god organi-

satör, ännu lärt sig inse detta och ordnat sina mattider i likhet med övriga kulturländer i Europa.

"Vi måste få moraliskt och intellektuellt starkare mödrar!" säger Fredrika Bremer på ett ställe.

Men liksom kroppskultur kräver fysisk träning är intellektuell träning nödvändig för intellektuell styrka. Och träning kräver tid. En god skolbildning är ej nog, träningen måste fortsätta dagligen. En nödvändig förutsättning, för att även hemkvinnorna skola få tid till intellektuella sysselsättningar och bli sin makes jämlike, sina barns förstående uppfostrarinna och få utveckla sitt samhällsintresse är, att det improduktiva intressedödande hemarbete, som består i uppvärmning av mat samt disk, begränsas. Att vi, med andra ord, må finna vägen ut ur vårt svenska "måltidskaos".

SIGNE THÖRNQVIST.

Nya förbundsmedlemmar

K a r l s t a d: fru Anna Dalhgren, fröken Liva Höjer.

L a n d s k r o n a: fröken Dagny Hansson, fru Carla Olsson.

L i n k ö p i n g: fröken Carin Andersson, fröken E. von Arbin, fru Ester Beckman, Vreta Kloster, friherrinnan A. Fock, fru Ada Gullström, fru E. Haller, fru A. Haverman, fru F. Klason, fröken Thyra Lewin, fru Margit Muskat, fröken I. Samuelsen, fru S. Säfvenberg, fru N. Wranne, fru B. Åkerblom.

M a l m ö: fru Ruben Holmström.

N o r r k ö p i n g: rektor Anna Edmar, fru Vivi Hammers, fru Agnes Karlsson, fru Mirjam Nathanson.

F. V. O:s Slöjdavdelning

Sveavägen 40, Stockholm — Tel. 20 88 18.

SJUKSKÖTERSKEUTRUSTNINGAR,

GOSS- och BARNKLÄDER

MOTTAGER BESTÄLLNINGAR

"Hjälp genom självhjälp."

Handarbetets Vänner

Mattor - Möbeltyg - Gardiner - m. m.

Renoveringar utföras omsorgsfullt.

Skolor för utbildande av vävlärlarinnor och textila konsthantverkare.

Stureplan 2, Sthlm. Tel. 60 48 73, 60 48 63.

REFORMER

I LANDSBYGDENS

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD.

AV

GRETA MUELLER.

KRING MEDICINALSTYRELSENS FÖRSLAG TILL NY ORGANISATION AV DISTRIKTSVÅRDEN M. M.

I nom få områden kan det påvisas en så omfattande och betydelsefull utveckling som inom sjuk- och hälsovården. Tidigare har dock största vikten varit lagd vid sjukvården. De sista decennierna har man kommit till det resultatet, att tyngdpunkten bör läggas vid hälsovården. Medicinalstyrelsens förslag går också i den riktningen; det avser en omläggning av den öppna sjukvården och en utvidgning av det socialhygieniska — förebyggande — arbetet bland

vars viktigaste områden räknas: moderskapsskydd, barnavård, hennens hygien och bostädernas förbättrande m. m. Den öppna sjukvården är nu anförtrodd distriktssköterskorna. Deras tjänstgöring omfattar såväl alla de grenar av sjukvård, vilka kunna utövas i hemmen, som ock upplysande och rådgivande verksamhet i avseende å barnavård, bostadsvård och hälsovård. Såsom utövare av det förebyggande tuberkulosarbetet hava hitintills dispensärsköterskor tjänstgjort. Deras arbete är huvudsakligast förlagt till de tuberkulösas hem och åsyftar att inom dessa åstadkomma hygieniska förbättringar ägnade att motverka tuberkulosens spridning. Enligt det nu föreliggande förslaget skulle såväl sjukvården som olika grenar av hälsovårdsarbetet handhavas av samma sjuksköterska.

För att omnämnda arbetsuppgifter skola kunna åläggas distriktssköterskamåstedock distriktens omfattning begränsas, dels med tanke på kommunikationsförhållandena, dels antalet innevånare. Detta förslag gäller huvudsakligast vården å landsbygden och städer under 3 000 innevånare och omfattar en befolkningssiffra på ungeför 4.000 000. Erfarenheten ger vid handen att ett distrikt lämpligen bör omfatta omkring 3 000 individer. F. n. arbeta omkring 500 distriktssköterskor och 200 dispensärsköterskor i vårt land men enligt det här föreslagna arbetssättet skulle det krävas 1.400 funktionärer för att få vården tillfredsställande ordnad.

I Norrbottens län, där tuberkulosen är mycket utbredd, ha försök gjorts med sammankoppling av dessa arbetsuppgifter och på det hela taget med gott resultat. Under de senast förflutna åren ha distriktssköterskornas arbete inom sjukvården blivit alltmer ambulatoriskt beroende

Stockholm: fröken Margit Larsson fröken Vivan Lindqvist, fru Ebba Wetterberg.

Växjö: fru Rut Bunth, fröken Karen Isakson, fröken Martha Hammarlund, fröken Anna Johansson.

UNGDOMENS BOKVECKA.

F.-B.-F.-kretsarna i Gävle, Hudiksvall, Stockholm och Växjö ha genom att medverka vid anordnandet av diskussionsmöten, föredrags- eller sagoaftnar deltagit i arbetet för ungdomens bokvecka.

Netta Muskeff: Vingar i stoffet

"... sällsynt levande ... en talang som verkliga fånglar"

Scenen.

I varje bokhandel! 4.50.

på att sjuka människor oftare än för söka sig till anstalterna i och för vård. Dock händer det ej sällan att en distriktssköterska kan bli sittande i veckor hos en avlägset boende sjuk och under denna tid få hennes övriga arbetsuppgifter stå tillbaka. I Göteborgs och Bohus län ha försök gjorts att anställa ambuleringe sjuksköterskor, som ha att tjänstgöra vid dessa långvariga sjukdomsfall, och detta förfaringssätt rekommenderas i förslaget. Distriktssköterskan kunde då ägna mera tid åt besök i hemmen. Hon finge befogenhet och skyldighet att taga sig an, först och främst de sjuka, ordna för dem med sjukhusvård om de ej kunde på tillfredsställande sätt skötas i hemmet, övervaka vården av späda barn, som skolsköterska se till skolbarnen och göra sig underrättad om deras levnadsförhållanden, ge råd och upplysningar i hygien, göra bostadsinspektion m. m. I få ord, söka att bli hemmen en verklig hjälp.

Fördelen med en sammanslagning av tjänsterna bleve, att hemmen i regel ej behövde utsättas för besök av mer än en funktionär. I länder som t. ex. Amerika, där sjuk- och hälsovårdsarbetet bedrivs av ett stort antal funktionärer händer, att samma familj av olika anledningar kan erhålla besök av t. ex. distrikts-, dispensär- och skolsköterska, bostadsinspektris, ombud från barnavårdscentral m. fl. För att undvika att sådant sker, är en koncentrerings av arbetsuppgifterna av stor betydelse.

Distriktssköterskas huvudman är nu landsting eller kommun. För distriktssköterska som älägges att bedriva upplysande hälsovårdsarbete lämnas ett årligt statsbidrag av 500 kronor och utgör denna summa hennes kontanta minimilön. Huvud-

man har i övrigt att sörja för hennes naturaförmåner, vilka skola utgöras av fri möblerad bodstad, vedbrand, lyse, kost eller kontant ersättning för dessa förmåner, reseersättning och semesterbidrag samt 2 ålderstillägg à 100 kronor efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring. Distriktssköterska äger dessutom rätt att enligt taxa uttaga ersättning för sjukvård i hemmen där betalningsmöjlighet finnes, vilken dock inom många distrikt är ytterst ringa.

Distriktssköterskornas löner äro mycket varierande beroende av landstings eller kommuns ekonomiska resurser, men även i någon mån av resp. styrelsers intresse för distriktsvården. Att minimilönen har blivit satt så lågt, beror till stor del på den tidigare rådande uppfattningar — sjukvård lika med välgörenhet. Till dispensärvården lämnas av staten 550 kronor per år och av Sv. Nationalföreningen mot tuberkulos ungefär lika mycket för varje dispensärsköterska och svarar landstingen för de övriga kostnaderna. Nationalföreningen står emellertid i begrepp att efter hand indraga sitt bidrag, då föreningen i likhet med Medicinalstyrelsen anser att hälsovård är en statens angelägenhet. Vid den nu tilltänkta omläggningen av arbetet för förbättrad hälsovård föreslår Med.-styrelsen att staten skulle höja sitt årsanslag för varje distriktssköterska till 1,000 kr. Dessutom föreslås att staten skulle övertaga kostnader för distriktssköterskornas ålderstillägg, samt att dessa skulle utbetalas oberoende av distriktssköterskas förflyttning från ett län till ett annat och ej som hittills bero av landstings eller kommuns godtycke i dylika fall. Enligt förslaget skall hädanefter endast landstingen bliva

Hålfotsinlägg

tillverkas efter mått samt stor sort. finnes å lager. Kir. Instrumentm. L. A. LINDBERG. Norrlandsgatan 11, Stockholm.

Norrköpings Stuvlager

Klädeshandel. Barnhusg. 4, Stockholm. Ingen butik. Inga omkostn. DETTA ORSAKENTILL VÅRA BILLIGA PRISER

huvudmän. Distriktsvårdsstyrelsen skall bestå av fem ledamöter.

Förste provinsialläkaren i det län, inom vilket distriktsvårdsområdet är beläget, skall vara självskriven ledamot av distriktsvårdsstyrelsen. Av övriga fyra ledamöter utses tre av landstinget och en av Medicinalstyrelsen. En av ledamöterna i distriktsvårdsstyrelsen bör vara k v i n n a.

För att sjuksköterska skall kunna få bekläda befattning som distrikts- eller dispensärsköterska fordras, att hon skall hava genomgått Statens skola för utbildning av distriktssköterskor. Denna skola tillkom 1920 och meddelar såväl praktisk som teoretisk undervisning. Till följd av de ökade fordringar, som hädanefter komma att ställas på den socialt arbetande sjuksköterskan måste en utvidgning och förlängning av skolans kurser äga rum. Tidigare har distriktssköterskeskolan haft till uppgift att även lämna kompletterande utbildning i vissa grenar av specialistsjukvården. Enligt förslaget skall nu denna skola huvudsakligen meddela undervisning i socialhygien. Kursen, som är såväl praktisk som teoretisk, kommer att vara sex månader.

Inträdesfordringarna ha tidigare varit betyg från minst två-årig godkänd sjuksköterskeskola. De flesta sökande hava i regel genomgått tre-årig skola och ofta dessutom praktiserat å olika områden inom sjukvården. Nu föreslås, att i statens distriktssköterskeskola skall inträde beredas icke blott åt sjuksköterskor utan även åt elever vid av staten godkända sjuksköterskeskolor, detta för "att sjuksköterskeutbildningen icke skall onödigt förlängas." Alltså

skulle den elev vid sjuksköterskeskola som redan på ett tidigt stadium av sin utbildning beslutat ägna sig åt socialt arbete, kunna som specialutbildning under sitt 3:e elevår, få genomgå Statens distriktssköterskeskola i Stockholm. Dock under förutsättning, "att sökanden på tillfredsställande sätt fullgjort praktisk tjänstgöring under följande minimitider: å medicinsk och kirurgisk avdelning vardera fyra månader, å operationsavdelning eller kirurgisk poliklinik två månader; å barnbördshus eller barnbördsavdelning en månad; å sinnessjukhus eller sinnessjukavdelning tre månader; å epidemisjukhus två månader; å sanatorium eller å tuberkulosavdelning två månader; ävensom där så varit möjligt, å barnsjukhus sex månader." Har elev ej erhållit utbildning i barnavård erhålles vid distriktssköterskeskolan 6 månaders praktisk utbildning häruti och som tidigare nämnts en 6 månaders kurs i teoretisk och praktisk socialhygien. Det tidigare tillämpade sättet att utvälja elever till distriktssköterskeskolan endast bland de sjuksköterskor vilka redan praktiserat i sjukvård, förefaller med hänsyn till distriktssköterskearbetets makt-påliggande och krävande karaktär, dock vara mera gagneligt.

Sjuksköterskeskolorna stå enligt en kungörelse av år 1920 under Medicinalstyrelsens överinseende. Medicinalstyrelsen, som tidigare utgivit förslag till normalbestämmelser för undervisningens bedrivande, framkommer även nu med krav på ökat antal undervisningstimmar och i viss mån en omläggning av undervisningen. Vad Med.-styrelsen anser önskvärdt är, ett betonande av att "sjuksköterskeskolorna skola vara verkliga

Hultafors

1,000 fot över havet

Fysikalisk-Dietisk-Kuranstalt

Behandling av reumatiska åkommor, nervsjukdomar, mag- och tarmlidanden samt andra kroniska sjukdomar. Alla moderna badformer, elektricitetsbehandling och massage. Individuell diet. Vegetarisk och blandad kost. Helpension. Begär utförligt prospekt. Moderata priser. Inga dricksp. Överläkare: D: E. Garby Postadr. Hultafors. Tel. Borås 695, Fävlanda 68, Hultafors 16. Under samma regim: Nyhyttans Badanst. Järnboås, öppen hela året, Fkebyholms Badanst., Rimbo, öpp. sommarm., Stockholms Fysikaliska Kuranstalt. Humlegårdsg. 18.

läroanstalter för blivande sjuksköterskor", vidare att sjuksköterskeskolan skall ha en särskild styrelse ävenså att "den omedelbara ledningen av skolans verksamhet utövas av en för ändamålet anställd föreståndarinna, som på förslag av skolans styrelse utnämnes av Medicinalstyrelsen". Angående denna styrelses sammansättning har Medicinalstyrelsen tidigare utfärdat direktiv varav framgår att en av ledamöterna skall vara sjuksköterska.

I fråga om förmedling av arbete åt sjuksköterskor — den benämning som Medicinalstyrelsen föreslår, såsom en d a s t tillkommande den förmedling där anordnaren (förening eller sammanslutning) erhållit statens godkännande för sin verksamhet, — framhålles den särställning denna verksamhet bör intaga i samhället och vilken av, att en okontrollerad förmedlingsverksamhet icke får stå vid sidan av den av staten godkända.

Detta förslag kommer säkerligen att hälsas med stor tillfredsställelse av sjuksköterskorna och deras organisationer och för allmänheten utgöra en garanti för erhållandet av kvalificerad hjälp vid sjukdomsfall. Platsförmedlingsbyråer för annan kvinnlig arbetskraft, mest för husligt arbete, ha annonserat, att de även förmedla arbete för sjuksköterskor, men några garantier för att dessa besitta de härför erforderliga kvalifikationerna ha ej givits. Inom parentes kan här nämnas att i 1934 års telefonkataloger komma de statligt godkända sjuksköterskebyråerna att utmärkas med en stjärna.

Innebörden av Medicinalstyrelsens förslag (som omfattar mer än 60 maskinskrivna foliosidor) är av utomordentlig betydelse för vår sjuk- och hälsovård. Det vittnar även om ett levande intresse för vad som berör sjuksköterskorna, deras utbildning och arbetsförhållanden.

SVERIGE — ETT "LAND FÖR MÄN".

En amerikansk journalist av svensk härstamning, mr Elmer W. Peterson, har studerat Sverige, svenskarna och i någon mån även svenskorna och därefter avgivit bl. a. följande deklaration:

"Till sist den överlägsenhet de flesta svenska män tyckas mig iaktta gentemot den svenska kvinnan. Den svenska kvinnan har formell, men inte verklig, känslorgrundad emancipation. Den svenske mannen kunde gärna vara litet mera romantisk i sin inställning till livet. Han är väl mycket realist och väl mycket medveten om sin manlighet och väl fordringsfull. Sverige blir på det viset väl utpräglad ett 'land för män'."

Vi be att få instämna med mr Peterson. Det är nog inte utan att han har rätt...

Advokat Sigrid Beckman skall enligt regeringens beslut följa Stockholms kyrkliga socialråds verksamhet beträffande de från statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona utskrivna tvångsarbeterskorna, som höra hemma i Stockholm.

Fru Ninni Kronberg från Rydsgårds slott invid Ystad har uppfunnit ett fullkomligt nytt tormjölspreparat. Hon lär ha sålt patentet till England för den nästa summan av 1 miljon kr. Fru Kronberg har arbetat med sina undersökningar vid en av henne själv upprättad liten försöksfabrik på Rydsgård.

Vid universitetet i Toronto har fil. doktorsgraden förvärvat av miss Viola M. Davidson i ämnet — oceanografi. Samtidigt som hon bedrivit sina studier, har hon varit lärarinna.

Svaghet? Dålig aptit?

Ett av de mest stärkande och aptitgivande av alla moderna organiska järnpreparat är

FERROL

Förordnas av läkare.
Finnes å alla apotek.

Synnerligen lättsmält, fördrages väl även av en ömtålig mage. Tages på grund av sin angenäma smak lätt av såväl barn som vuxna.

SLAVISKA KVINNO- PROFILER.

V i äro nog i allmänhet ganska förtrogna med den germanska, den anglosachsiska och den romanska kvinnovärlden, men hur mycket veta vi egentligen om den slaviska? I alla händelser betydligt mindre än om de övriga. En ny tidskrift, "La femme slave", som hamnat på vårt redaktionsbord, söker avhjälpa denna brist. Vi hämta ur den materialet till följande kvinnoprofiler.

Mme Franja Tavcarjeva, gift med den kände författaren och politikern Ivan Tavcar, är en slovensk märkeskvinna. Hon hade gått i god skola som sekreterare åt Mme Marija Murnik och har organiserat upp den slovenska kvinnovärlden. 1901 grundade hon sålunda den första kvinnoföreningen i Loubiana och det första slovenska sällskapet för fysisk fostran. Högre kvinnliga skolor växte upp på hennes initiativ. Hon stod i spetsen för "majdeklarationen" 1918, genom vilken slovenerna krävde union med kroater och serber, hon är sedan några år president i "Joze-fisce", ett sällskap, som bispringer sjuka och fattiga kvinnor, hon grundade 1921 en fosterländsk välgörenhetsförening, som i landet har trettio filialer och vars syfte är att hjälpa barn och sjuka att erhålla koloni- och konvalescensvistelse. Sedan 1921 är hon president för den jugoslaviska kvinnofederationen, och det finns knappast någon social organisation, den må gälla krigsinvalider,

M:me Franja
Tavcarjeva.

blinda eller faderlösa, där ej Franja Tavcarjeva nedlagt ett oegennyttigt och gagnande arbete. Det slovenska universitetet bär hennes namn, och hon är en av sitt lands populäraste förgrundsfigurer.

*

Den bulgariska kvinnorörelsen ser i Mme Dimitrana Ivanova sin uppskattade ledare. Hon är president i den bulgariska kvinnounionen och redaktör för dess tidskrift "Zensky hlas", god skribent och framstående talare. Ofta är hon ute på turnéer i landsortens städer för att göra kvinnosaken känd och håller sig väl à jour med vad som händer och sker i den utländska kvinnovärlden. Dessutom är Mme Ivanova typen för en god husmor och mor till tre barn.

Hon avslutade sina studier i Schweiz, där hon vid universitetet i Zürich specialiserade sig på pedagogik. Vid hemkomsten blev hon lärarinna och förenade sedan sina öden med professor Ivanov i Sofia. Under sitt arbete för kvinnornas höjande märkte Mme Ivanova, att hennes medsystrar ofta behövde juridiska råd. Sagt och gjort. Madame skrev in sig vid juridiska fakulteten vid universitetet i Sofia, blev snart advo-

Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundets kurser för utbildning av föreståndarinnor för ålderdomshem,

vilka pågått sedan 25 år tillbaka, äga årligen rum under tiden januari—augusti. Med erforderlig för- och efterpraktik beräknas utbildningen i dess helhet taga 2½ år, för såvitt vederbörande ej förut arbetat inom sjukvård eller fattigvård. Över 400 föreståndarinnor hava under årens lopp utbildats till föreståndarinnor för ålderdomshem.

Prospekt och upplysningar angående inträdesfordringar erhållas genom förbundets byrå. Regeringsgatan 54. Tel. 11 39 19. Stockholm.

kat, och kort därpå, det var 1927, gav hon ut en mycket uppskattad juridisk tidskrift "Zenata". L'Union des femmes bulgares" kan näppeligen önska sig en initiativrikare eller kraftigare ledarinna än Ivanova.

*

Hon heter Sophie Nalkovska och är en av Polens främsta författare. Hennes far var den framstående geografen Nalkovski, hennes mor en intelligent tjeckiska. Sophie Nalkovska tillbringade sin barndom på en pittoresk lantgård, kom därefter i pension samt ägnade sig åt självstudier i litteratur, nationalekonomi, filosofi och psykologi. Före sitt tjugonde år hade hon gett ut den stora romanen "Kvinnorna" och novellerna "Huset på ängen". Kritiken slösade beröm på den unga författarinnan.

I romanen "Prinsen" hämtade hon stoff ur 1905 års ryska händelser, och därefter följde problemromanerna "Samtiden" och "Narcise", där hon analyserade kvinnligt psyke, moderskapets och äktenskapets pro-

Ny litteratur.

Selma Lagerlöfs senaste bok bär den betecknande titeln *Höst* (Albert Bonniers förlag) och kom ut till författarinnans sjuttiofemårsdag. Hon har i den föreliggande volymen samlat en del berättelser och tal, vilka alla bära mästarhandens prägel. Inte minst intressant är första delen, som hon kallat "Ur minnet" och där man bl. a. möter den med tacksamhet och känslig värme tecknade bilden av Esselde, som kom att betyda så oändligt mycket för den unga okända Selma Lagerlöf, då denna tog sina första steg på parnassens sluttning. Med en förebildlig anspråkslöshet skildrar hon sitt litterära genom-brott, och i andra avdelningens be-

blem. Hennes produktivitet fortsatte. Resor i Italien och Schweiz satte nya spår. Novellerna "Speglarna" och romanen "Ormarna och rosen" följde bl. a. Efter kriget skrev Nalkovska en roman "Therese Hennert", i vilken hon skildrade efterkrigsmoralen. Mycket omstritt blev hennes drama "De ensamma kvinnornas hus", inte minst i Amerika.

Nalkovska bor i Warschau, där hon spelar en stor roll i stadens litterära liv. Hon är sålunda v. president i Polens PEN-club och medlem av den nyligen grundade litterära akademien, ensam kvinna bland sex män.

M:me Dimitrana
Ivanova.

Stiftelsen Alma Detthows Vilohem

på Lidingön för bildade kvinnor i behov av vila och rekreation. 12 vackra, ljusa sovrum, flera med balkong. På grund av donation lämnas he inack. per dag för 3: - kr. ensamt och 2: - delat rum. Under tiden ^{15.6-15/8} samt jul- och påsktider är priset höjt med 50 öre per dag. Vidare upplysn. tel. Lidingö 93, postadr. Lidingö 1.

Grav- vårdar

av olika
stenmaterial

Marmor

till köksbord och byråskivor.

GUNNAR E. SAMUELSONS
STENHUGGERI,

Saltmätaregat. 23. V. 14, V. 17314.

rättelser återfinner man den fångslande sagotonen, antingen motiven hämtats från Värmland eller det heliga landet. Ett vackert höstackord, som trots allt har mycket gemensamt med våren.

Mårbackablomster kallar *Valborg Olander* den födelsedagsbukett hon med skickliga och kärleksfulla händer bundit till den kära vännens märkesdag. Det är från dennas egna blomstersängar, materialet hämtats, vilket sedan pietetsfullt ordnats av blomsterbinderskan. Vackra tankar, klädda i allvarets eller skämtets dräkt, en utvald samling av *Selma Lagerlöfs* bevingade ord om kärleken, livet, döden och mycket annat.

I *De fyra marskalkstavarna* har *Marika Stiernstedt* än en gång visat oss, att hon suveränt behärskar människoskildringens svåra konst. Den unge *Henrik Pauwel* skär en gång fyra hasselkäppar åt sig och sina tre lekkamrater, system *Jenny* och de båda barnen *Obitz*. Han minns *Napoleons* ord, att varje menig bär i sin ränsel en marskalkstav och uppmanar kamraterna att vara hjältar. De fyra barnen växa upp — med psykologisk skärpa och fin förståelse har förf. skildrat deras barndom på den gamla försummade herrgården och i klockargården — och om de också ej utvecklas till hjältar i synlig måtto, så söka de i alla fall var och en att förverkliga sin unge kaptens manande ord.

Det är framför allt upptakten till och utformandet av dessa fyra människors tidigare öden, som ställer romanen i första ledet av modern berättarkonst, men även fortsättningen med dess skiftande typgalleri och dess skickliga miljöskildringar med

unionsbrott och världskrig som effektiv bakgrund kan gott mäta sig med det bästa, som flutit ur *Marika Stiernstedts* penna. Det är en klarögd iakttagelseförmåga och en taktfull förståelse för allt mänskligt som framför allt kännetecknar De fyra marskalkstavarna.

Det finns olika sorters humor liksom det finns olika sorters människor. Den kan vara vulgär och burdus, diskret och stilla. Till det senare slaget hör avgjort — och som bekant — *Hasse Z:s*. Man får ett nytt belägg för den saken, då man läser hans senaste kåserisamling *Sanna mina ord*, där han risar och rosar, det sistnämnda dock mera sällan och mycket ofta träffar huvudet på spiken. Naturligtvis kan inte varje kåseri beteckna höjdpunkten av den humorns karaktäriseringskonst, som nu en gång blivit hans naturliga uttrycksätt, men åtskilliga av dem tåla t. o. m. att läsas två gånger och begrundas, ibland under stilla självrannsakan.

En författare behöver inte alltid överträffa sig själv. Det kan ju räcka med att han eller hon är sig själv. Alldeles som *Elin Wägner* i sin nya roman *Mannen vid min sida*. Den är nämligen typisk Wägnersk med sin lekfulla humor, med sin förbryllande blandning av satir och patos, skämt och allvar och för övrigt med den varma underton, man brukar möta i hennes böcker. Man tycker sig märka, vilket utsökt nöje det berett förf. att här få leka med ord, dagrar och situationer, att avläsa tidens pulsslag och låta sitt vakna ingenium spela. Vi skola vara nog diskreta att ej förråda händelseförloppet i denna kombinerade kärlekshistoria

En klok husmoder använder

metallputsmedlet NICKOL

vilket icke innehåller frätande ämnen
men ändock gör allting blixt blankt.

Engros: **HERMANN DERLIEN A.-B.**
STOCKHOLM Kungsgatan 3

FRÄLSNINGSARMÉNS

omtyckta

KAKAO

av fin-fin kvalitet i vackra
halv-kg-burk-r-el. i paket om
100 gr. **Pris 4:50 pr kg.**

berömda

CEYLONTEER

av utsökta bästa kvaliteteter
pak. om 50, 50.10 o. 5 gr
Pris 12:-, 14:- pr kg.

I parti och minut från

Frälsningsarméns Handelsdepartement
Östermalmsgatan 71. Stockholm. Tel. 67 63 23 (växel)

och resekåseri, endast konstatera, att vi gärna resa till Spanien och Sydafrika i sällskap med hjältinnan från Broköping och hennes uppvaktande riddare, den vitlockige pastiljfabrikanten från New England. Att historien mynnar ut i ett väl blekt diminuendo är väl dennes skuld.

Karin Johnsson har fortsatt sina orientböcker med *Kärlek i Österland*, där man liksom i hennes tidigare böcker kan notera vaken iakttagelseförmåga, rapp återgivningskonst och en humoristisk inställning till de mer eller mindre komplicerade situationer, som vänta en oförvägen västerländska på upptäcksfärd i haremsavdelningar och beduintält, i basarer och på ökenfärder. Om värdet i de av henne upptecknade sångerna och sägnerna kan endast fackmannen yttra sig, för rec. återstår det att erkänna, att man fördriver tiden snabbt i förf:s sällskap och att jagbetoningen utan tvivel är något ofrånkomligt i alla reseskildringar.

Slavar heter en bok av *Willy Walfridsson* (Wahlström & Widstrands förlag) där förf. med skoningslös uppriktighet behandlar det skrämmande spöke, som våra dagars ungdomsarbetslöshet utgör. Han har målat en beklämmande mörk bild av dessa stackars unga människor utan framtid och utan möjlighet att pröva sin kraft i ordentligt arbete. De bli bittra och upproriska för att slutligen fullständigt förslöas, samhällets olycksbarn, överflödiga, utstötta. Förf. behärskar sitt ämne, skyler ej över de mörkaste bilderna. Någon större stilistisk talang äger han ej, han endast berättar, enkelt och utan medvetet socialt patos, vad han vet om nödens ungdom. Men boken är ändå inte uteslutande ett j'accuse,

den vill på sitt sätt också slå broar över gapande svalg.

Senast i *En ovälkommen visade Nanny Johansson*, att hon hade något på hjärtat och att hon kunde säga det på ett sätt som både grep och fånglade. I sin nyutkomna bok *Lyckans gröna ängar* (J. A. Lindblads förlag) — titeln är kanske mindre lyckad men en sak av sekundär betydelse — fortsätter hon sin självbiografiska skildring. Förf., f. d. fabriksarbeterska, berättar om dem som bo på livets skuggsida och för vilka en liten ljusstråle är liktydigt med ett strålande ljushav. Hon vidgar läsarens synvidd, med glatt mod och utan en skymt av bitterhet visar hon, hur hart när oöverstigliga hinder övervunnits. Man kan ej undgå att beundra förf. för den seger, hon vunnit, till synes ej blott litterärt, där för övrigt den gedigna kärnan någon gång får uppväga den mindre avrundade ytan, utan också rent mänskligt.

I *Mormors och farfars djursagor* (Sv. kyrkans diakonist. bokförlag) har *Märta Tamm-Götlind* samlat och upptecknat gamla välkända barnsagor och djursagor från Värmland och Västergötland. För de pigga och trevliga illustrationerna svarar *Gunnar Widholm*. En idealisk bilderbok för de små och för de minsta.

M. v. K—w.

Det franska tullverket har för första gången anställt en kvinnlig expert för värdering av mattor och tapisserivaror.

I Sydafrika lära barnäktenskap ej vara ovanliga. Härförleden omtalades sålunda en trettonårig brud. För två år sedan noterade man åtta brudar under femton år, och 1928 voro 51 brudar endast 15 och 292 blott sexton år gamla.

Idealkorsett — Idealpris.

Twilfit erbjuder en mycket välsittande korsett för låg midja, idealisk för varje figur, av vacker rosa brokad i konstsilke till så lågt pris som kronor **675**

Twilfit

Nybrog. 11 — Götg. 58

EN DAMAST- UTSTÄLLNING I HALMSTAD.

Halmstadskretsen av F.-B.-F. anordnade efter förslag av fröken Elisabeth Thorman en damastutställning den 7—21 november. En vacker inramning fick den i Hallands Museiförenings i höst nyinvidga museum, vari fyra stora salar ställdes till vår disposition. Arbetet för utställningen har pågått i mer än ett år, då

I det norska stortinget sitta f. n. tre kvinnor: Helga Karlsen, vald av arbetarpartiet i Oslo, dr Signe Swensson av högern i Trondhjem och Helga Ramstad av arbetarpartiet i Akershus.

Litauens första kvinnliga domare heter Magdalene Brazyté, och hon fick sin fullmakt 1931. Helene Jachevicaite är medlem av distriktsdomstolen. Den första kvinnliga advokaten heter Linda Vienolinshaitė-Pureméne och tog sin examen i det gamla Petersburg. I Litauen studera f. n. ej mindre än 150 studentskor juridik.

De polska kvinnorna ha på initiativ av la Société des Femmes Universitaires och l'Association des Femmes pour de Service Social ingivit en skrivelse till premiärministern. Vari de taga bestämt avstånd från angreppen mot de gifta kvinnornas förvarsarbete.

Den tyska dramatiska elevskolan har fått en kvinnlig chef i Fräulein Lucie Höflich. Eljest lär det i denna stund vara ont om kvinnliga chefer i det tredje riket!

Blå Boken, Kalender för ideellt och socialt arbete, utkommer i år med sin 10:de årgång. Den är en förträfflig uppslagsbok — inte bara då det gäller nykterhetsrörelsen — innehåller läsvärda populärvetenskapliga artiklar och vill i främsta rummet vara en folkrörelsernas uppslagsbok.

fröken Thorman genom flera artiklar i länets tidningar väckt allmänhetens intresse för saken. Grevinnan Mörner ställde ett rum på slottet till vårt förfogande och där samlades efter hand allt flera stora paket med damast från när och fjärran. Det intressanta materialet granskades, sovrades och katalogiserades av fröken Thorman, ett ofantligt krävande arbete, då damasten på detta sätt förut inventerats endast i Skåne och Närke. Genom sådana utställningar komma många gamla vackra och intressanta saker i dagen, som förut i år, ja, i århundraden legat förborgade och bortglömda i linneskåp och kistor. Som exempel på vad som visades på denna utställning i Halmstad kan nämnas en servett från Haarlem med den engelska rosen i hörnen, vävd 1646, ett fragment av en duk från 1600-talets förra hälft från Haarlem, med motiv från liknelsen om den barmhärtige samariten, en hel duk från samma tid och plats med Davids historia i sex scener, förut ej funnen, tyska saker från 1600- och 1700-talen och förnämligt svenskt handvävt damastduktyg från såväl 1700- och 1800-talen som in på 1930-talet. En stor duk med vapen, årtal 1702 och invävda initialer blev tolkad för slakten, som ej längre mindes namnen på de ursprungliga ägarna, för vilka den vävts. En duk som vävts för fältmarskalken friherre Staël von Holstein i början av 1700-talet hade sitt stora intresse, då det historiska godset Vapnö ju ligger helt nära staden.

Ännu lever damastvävningen kvar i Halland och flera av de väverskor ute i bygderna, som syssla med denna förnäma handaslöjd, fingo glädjen att se sina händers arbete upp-

Tandteknikerelever

mottagas. Gedigen utbildning i modern kautschuk-, guld- och porslins teknik.

Kurserna ledas av leg. tandläkare.
CENTRALLABORATORIET,
Vallingatan 37, Stockholm.

MOTIONS- OCH SJUKGYMNASTIK

69:e arbetsåret 1 okt.—1 juni

Zander-Institutet

Öppet: 8—11, 11—12 (damer), 3—6.
Olycksfall 5—6. Kvällsavg. 7.15—8.15 tisd.
o. fred. (nedsatt pris) Läkare leder övningarna. Sturegatan 4, STOCKHOLM.
Tel. 60 28 99.

skattat och få nya impulser till fortsatt arbete med än vackrare mönster och med fullgott material.

En sådan damastutställning har således sin stora betydelse ej blott genom att dra fram och värdesätta förgångna tiders alster och ge oss blick för att med vördnad och akt-samhet handhava gamla ärvda föremål, utan ock genom att den lär oss att rätt värdesätta de verkligt förnäma handarbetade saker av fullgott material som framställas nu i våra dagar.

Under de första fyra dagarna demonstrerade fröken Thorman utställningen för allmänheten och hela tiden den var öppen har Halmstadskretsens ordförande fröken Anna Ljungberg, som jämte andra intresserade Fredrikor även stått för insamlandet och återsändandet av alla föremålen till resp. ägare, förevisat den för ett stort antal besökande. Det är en stor glädje för kretsen att utom det kulturella värde, som det från flera håll förklarats oss att utställningen givit, den också gått ekonomiskt ihop, så att vi nu vid dess slut kunnat sända F.-B.-F. ett bidrag av 273:— kr. d. v. s. 1:— kr. för var och en av kretsens medlemmar.

R. H.

F.-B.-F.-kretsarna.

Gotlandskretsen hade den 7 nov. sammanträde i Högre flickskolans lokal. Därvid lämnade fru Hermanna Jansson en redogörelse för årsmötet i Norrköping, där hon representerade kretsen, gav ett sammandrag av föredragen och mötets program i övrigt samt berättade om besöket vid Rimforsa. Vid tesupén, som därpå följde, höll fröken Hedvig Cramér föredrag om förhållandena i nutidens Palestina, grundat

på intryck från en resa hon företagit dit för några år sedan.

Göteborgskretsen hade d. 12 nov. tillsammans med en del andra kvinnosammanslutningar inbjudit till en diskussion om "Gemensamma måltidstimmar", vilken inleddes av fru Signe Törnqvist, Motåla. I den livliga diskussionen deltog representanter för olika näringsgrenar, skolor, husmödrar m. fl. Om önskvärdheten av gemensamma måltidstimmar rädde endast en mening, men när det blev fråga om val av timmar, gingo meningarna hopp-löst isär. En kommitté, bestående av en representant för varje intressegrupp, skulle tillsättas, under förhoppning att den skulle nå ett resultat, eller åtminstone föra frågan ett steg närmare sin lösning.

Göteborgskretsen har, likaså i samförstånd med övriga kvinnoorganisationer, i pressen framfört sin anslutning till den resolution, som antogs på det stora kvinnomötet i Stockholm den 26 oktober.

Halmstadskretsen höll sitt första krets-möte för hösten den 13 okt., då fru Dola Berggren höll ett kåserande, synnerligen intressant föredrag om Diplomaternas liv i Berlin och i Moskva. Fröken Anna Ljungberg redogjorde för årsmötet i Norrköping. Vid samkvämet efteråt sjöng herr Frits Sahlin, ackompanjerad av baron Pfeiff.

Den 10 nov. höll fröken Thorman för kretsen ett utomordentligt intressant föredrag om "Damastens historia under fyra århundraden", illustrerat av vackra fotografier. Vid den efterföljande gässupén höll ordf., fröken Anna Ljungberg, tal till fröken Thorman och tackade för att Halmstadskretsen av FBF fått anordna denna utställning. Som ett bevis för att även Fredrika Bremer intresserade sig för handslöjd, förevisades därefter Fredrika Bremers egen spinnrock och den sista härva lingarn, som hon själv spunnit.

Permanentondulering

SALONG JAKOBSBERGSGAT. 6
"SUPERBE" T. 20 10 06 (inv. Sturepl.)

Med kallluft. Kr. 15:—

Allt inom yrket utföres av erfaren, skicklig personal under individuell omsorgsfull behandling.

A. Th. Ohlsson

Fabrik för finare möbelsnickeri.

Renovering av antika möbler utföres.

Brahegatan 23, Stockholm. Tel. 67 85 17.

För middagar och supéer uthyras bord, stolar, klädhängare och vigselfall.

Hemsändas och avhämtas.

Hudiksvallskretsen hade d. 2 nov. ett talrikt besökt möte på flickskolan. Sedan ordf., fru Rodenstam, hälsat de närvarande välkomna, utfördes ett par solosånger till violin av herr Sven Sundelin till ackompanjemang av fr. Bergstrand, varefter fröken Karin Olsson, flickskolans föreståndarinna, höll ett med ljusbilder belyst föredrag "Några reseminnen från Österrike". Efter föredraget upptogs å sammanträde bl. a. frågan om gåva till F.-B.-F:s jubileumsfond. Efteråt vidtog thesamkväm med recitation av fr. Brita Sundin.

Hälsingborgskretsen hade den 15 nov. tillsammans med Borgerliga Kvinnoföreningen och Vita Bandet en sammankomst i sin klubblokal, varvid föredrag med diskussion hölls av advokat Mathilda Staël von Holstein, Stockholm, över ämnet "Kvinnorbetet i våra dagar. Ett problem i depressionstider."

En talrik och intresserad publik fyllde salen, och en livlig diskussion följde efter det sakrika föredraget.

Karlstadskretsen hade sitt första höstsammanträde den 5 okt., då fru Elsa Lavén redogjorde för årsmötet i Norrköping, och i anslutning därtill den ekonomiska frågan dryftades.

Tillsammans med stadens övriga kvinnoföreningar ordnades den 17 okt. på kretsens initiativ offentligt föredrag med film av ingenjör O. Hellgren, Stockholm, behandlande folkpensioneringen, den obligatoriska såväl som den frivilliga.

Den 30 okt. samlades kretsen kring ett föredrag om Amerikas kvinnor och ekonomin, hållet av föreståndarinnan för Nygårdslanthushållsskola, fröken Signe Borlind, som nyligen hemkommit från sin resa i USA som Sverige-Amerikastiftelsens stipendiatar. Vid därpå följande samkväm bereddes deltagarna stor förnöjelse genom fru Helfrid Severins uppläsning av Frödingshistorier.

Karlskronakretsen hade sammanträde den 1 nov. å Frimurarhotellet.

De närvarande hälsades välkomna av fröken Anna Jönson, som utformade sitt anförande till en hyllning av den hittillsvarande ordföranden, fru Eva af Geijerstam, som numera lämnat staden.

Fru Agnes Ingvar-Nilsson höll därpå ett föredrag kallat "Husmodern och samhället" varmhjärtat och klart samt rikt på tankeväckande synpunkter.

Vid därpå följande samkväm bjöds på sång av fru Sigrid Oehme med fru Eva Silwer vid pianot. Fröken Signe Nilsson berättade om årsmötet i Norrköping.

Tillsammans med Vita Bandet, Borgerliga kvinnors förbund och Svenska kvinnors vänsterförbund hade kretsen den 17 nov. inbjudit advokat Mathilda Staël von Holstein att i Frimurarhotellets festvåning hålla ett föredrag om Kvinnorbetet i våra dagar. En talrik åhörarskara hade samlats och åhörde med stort intresse det sakrika och givande föredraget, som följdes av en livlig diskussion. Vid det efterföljande samkvämet bjöds på musik av fruarna Feyerabend och Jönsson samt fröken Carlsson.

Malmöskretsen hade den 6 nov. kretsmöte å Kungsparkens restaurang. Ordf. fru E. Quensel meddelade, att kretsen förhyrt Malmö teater den 6 och 7 december. Där skulle då av några skådespelare och resten amatörer uppföras Landbergs pjäs "Majorens döttrar". Behållningen skulle tillfalla Fredrika-Bremer-Förbundets jubileumsfond.

Sedan föreningsangelägenheterna blivit behandlade, höll författarinnan fru Dagmar Edqvist ett mycket intressant föredrag över ämnet "Från arbetet för mental hygien på Gotland". Föredraget som gav en levande inblick i en läkares och föregångsmans arbete bland våra psykiskt sjuka avtackades av fru Quensel samt med livliga applåder av ett tacksamt auditorium.

Kvinnliga Tandläkares Klinik

Adolf Fredr. Kyrkog. 1 (vid Sveavägen)

Innehavare } Astrid Gyllencreutz
endast leg. } Ingrid Huss
tandläkarna: } Ruth Öhrling

Tid pr tel. Norr (20 0) 3 73.

Särskild mottagning för barn.

(Tandl. Huss) månd., onsd., fred. 4.30—6.

ANDERSSONS

Damfrisering

Centralbadet, Stockholm.

REKOMMENDERAS.

Elegant. Förstklassig.

Nyköpingskretsen hade den 6 nov. sitt andra ord. sammanträde för säsongen i Odd Fellows klubblokal. Det var handarbetsafton för hemsystertombolan, och stor flit rådde. Till hemsysterverksamheten anslogs vidare på styrelsens förslag 50 kr.

Under kvällens lopp förekom det uppläsning och musik, och det hela avslutades med en animerad tesupé.

Tomelillakretsen hade sammanträde den 24 okt. Föredrag hölls av fru Sigrid Hjelm-Elovsson, Lund, över ämnet "Gift kvinna i förvärvsarbete". Ordf., fil. mag. Eva Lindblad tackade för det intressanta föredraget. Efteråt vidtog samkväm.

Kretsens nästa sammanträde hölls å Stora Hotellet den 20 november. Ett intressant föredrag hölls av lektor Gösta Langenfelt, Ystad, om "Indien". Talaren belyste de politiska och sociala förhållandena i Indien och särskilt kvinnans ställning där. Ordf. fröken Eva Lindblad tackade föredragshållaren. Efteråt var det samkväm.

Varbergskretsen sammanträdde för första gången på hösten den 4 okt., som vanligt på Stadshotellet. Fru Anna Uddenberg visade vackra bilder från Orienten och skildrade en resa, som hon vid påsktiden företagit dit. Därefter gav fru Agnes Kumlin en synnerligen intressant och saklig redogörelse för årsmötet i Norrköping. Senare vidtog tesupé och samkväm.

Den 30 okt. samlades kretsen åter. Fil. kand. fröken Tensy Eurén, Borås, höll då föredrag om Elsa Brändström och gav en vacker och gripande bild av hennes upp-

offrande arbete. Som avslutning föredrog fröken Eurén några vackra dikter.

Växiökretsen var den 17 nov. samlad till kretsmöte å Frimurarepensionatet. Sedan dr Rut Grubb hälsat de talrikt närvarande medlemmarna och givit en del meddelanden om höstens arbete, höll hon ett mycket uppmärksammat föredrag om "Kvinnorna inför världskrisen" och uppläste en del tidningsartiklar belysande de tyska kvinnornas svåra ställning och hårda behandling nu på arbetsmarknaden. Sedan fru Ingeborg Fjellman glatt auditoriet med några vackra sånger, talade fröken Eva Lundgren i anslutning till bokveckan på ett synnerligt medryckande sätt om "Några ord om barn och böcker" om den stora bokfloden på gott och ont, och gav många värdefulla hänvisningar vid val av böcker för de unga. Efter supén ådrog sig den av fröken Lundgren anordnade utställningen av ungdomslitteratur de närvarandes livliga intresse, ej minst med tanke på de stundande julköpen av böcker.

Östersundskretsen samlades den 10 okt. å Hov. Lektor Gudmar Hasselberg höll därvid föredrag om Olof Högbergs "Den Stora Vreden". Talaren uppehöll sig särskilt vid det folkloristiska inslaget och med sin ingående kännedom om norrländsk historia och sagotradition väckte han åhörarnas intresse för det egenartade arbetet. Under det därpå följande tesamkvämet läste lektor Hasselberg upp några mycket roliga bitar ur boken ifråga, som gävo prov på det märgfulla språket och den vidlyftiga humorn.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs
Zaryana Té

Obs! Gul etikett

Erhålles överallt i originalförpackningar

à 75 öre, Kr. 1.25, 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Margareta von Konow*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 5:—, 1/2 år kr. 2:75. Lösnummer 50 öre. Redaktion och expedition: 48 Klara bergsgatan, Stockholm. Redaktionstid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Telefon: 20 48 50. Expeditionen: kl. 11—4 varje söckendag. Telefon: 20 48 50, 10 27 62.

Damfrisör

STEPHAN EK

(Diplom i permanentond, Paris 1932.)
Regeringsgatan 13, Stockholm.

1:STA KLASS BEHANDLING.

Senaste nyheter i såväl apparatur som teknik inom modern hårkultur.

Populär prislista. — Tel. 20 22 86.

KORSETTER,
UNDERKLÄDER,
MASKSÄKRA
STRUMPÖR.

Det ledande märket. Erhålles endast genom auktoriserade Germa-ombud på varje plats.

GERMA

A.-B. GERMA, Stockholm.

Kartritningskurs.

Vårkurs 15 jan. — Höstkurs 15 sept.

Begär prospekt!

ANNA DAHLSTRÖM,

e. o. kansliskrivare hos K. Lantmäteristyrelsen.
Adr. Styrmansg. 47, III, Stockholm. Tel. 60 62 74
kl. 8—9 f. m.

TESTA

INSEKTSPULVER

**BIRGER CARLSON
& Co. A.-B.**

**Regeringsgatan 46
STOCKHOLM
Tel. 11 37 15 — 16**

C. F. ANDREWS:

Hur jag mött Kristus

En självbiografi. Översättning från engelskan.
Pris häft. kr. 3:50.

En självbiografi och på samma gång en bekännelse av Tagores och Gandhi's vän, om vilket det sagts, att han är den ende engelsman, som Indien tror på.

NAT. BESKOW:

Vid julgranen 1933

 Frid på jorden.

(Föreligger i bokhandeln omkring den 15 december.)

Pris 50 öre.

BIRKAGÄRDENS FÖRLAG
Stockholm.

Spara på värmen!
Använd sunda svenska eldstäder!
Använd Handöls täljstenskaminer.

Handöls Nya Täljstens- & Vattenkrafts Aktiebolag
Birger Jarlsgatan 33, STOCKHOLM
Tel. 11 01 80 — 20 58 53

Sång-

lektioner meddelas av

Fru Signe Rydberg-Eklöf

TONBILDNING, ANDNINGSTEKNIK,
FÖREDRAGSKONST.

Roller inövas. Moderata priser.

BIRKAGATAN. 19, n. b. Tel. 31 02 58.

Carl Westfelt

undervisar i violinspelning.

Moderna, naturliga, vetenskapliga
riktlinjer.

"... på det pedagogiska området av vidsträckt
betydelse för vår musikkultur." *Charles Barkel.*

"... kann ihn als Lehrer bestens empfehlen."
Carl Flesch.

"... auf dem Gebiet des Unterrichts von
grossem Wert." *Josef Wolfsthal.*

Rådmarsgatan 9, 1 tr. Tel. 20 88 39

En god bok — En god julklapp

Ny bok av:

Leonard Strömberg:

GÖRAN MALMSJÖ. En berättelse om
kamp och seger. Pris häft. 3: 50, inb. 4: 75
"Sveriges mest läste författare." *Dag. Nyh.*

Joseph Hocking:

DEN EVIGA UTMANINGEN. Pris häft.
i två del. kr. 3: 50 per del. Inb. kr. 8: 75.

"Hocking är en högtsyfande författare, som klart
bekänner sin kristna färg. Han är en avsejrd till-
gång av värde på den religiösa bokmarknaden."
Quelqu'une i Sv. Dagbladet.

J. A. Persson:

VARDAGSLIV OCH HÖGTIDSSTUNDER
I INHAMBANE.
Pris häft. kr. 2: 50, inb. 3: 50.

"Den livfulla och utomordentligt goda och roliga
framställningen... har mycket att lära både
missionsvänner och missionärer", skriver
Svenska Kyrkans Missionstidning.

Ny upplaga av:

John Wesley:

PREDIKNINGAR. Vår Frälsares Bergs-
predikan. Översättning av R. Eimur. Pris
häft. 5: 50, kloth. 7: 50, halvfr. band. 10: 50.

"Vissa predikningar av John Wesley borde läsas
hundredtals gånger. Jag känner icke till några böcker
under senare tid, som jag skulle vilja ställa i
jämbredd med dessa."

John R. Mott.

HOS BOKHANDLARE ELLER DIREKT FRÅN
NYA BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAGET
(Metodistkyrkans Bokförlag)

Pox 50 0.

STOCKHOLM 5.

**"1000 och en natt i
nutiden"**

FEZ

Marockanska interiörer

av

J. och J. Tharaud.

"Förf. berättar om hel-
gon och djinner, om lärda
koranprofessorer och kne-
piga hantverkare, om dan-
serskor och andra kvinnor,
om en ung mans knaggliga
väg till ena pigo, om bröl-
lop och andra fester, om
moskéer och underbara
medersor — kort sagt om
tusen och en natt i nu-
tiden."

Med 14 planscher.

Häft. 5: 75, inb. 7: 75.

FRITZES